

Suositus 4/2020/hållbart D 2020

Aikaisempi asiakirjanumero A 1763/hållbart
Käsittelijä Kestävä Pohjola -valiokunta

Kestävä Pohjola -valiokunnan mietintö, joka koskee
merten happamoitumisen tutkimista (suositus 4/2020)

Ehdotus

Kestävä Pohjola -valiokunta ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto merkitsee tiedoksi ilmoituksen suosituksesta 4/2020, Merten happamoitumisen tutkiminen, ja jää odottamaan *poliittista dialogia*.

Taustaa

Suositus kuuluu seuraavasti:

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että sen aloitteesta lisätään pohjoismaista yhteistyötä, jonka tavoitteena on tuottaa tietoa merten ja ekosysteemien happamoitumisesta sekä merten happamoitumisen mahdollisista seurauksista Pohjoismaiden rannikkoalueiden asukkaiden elinehdoille, ja että kohdennetaan varoja kyseiseen aloitteeseen.

että se laatii pitkäjänteisen ja määrätietoisen merten happamoitumiseen liittyvän toimintasuunnitelman, jolla tuetaan jatkuvaa tiedonkeruuta merten happamoitumisen biologisista, taloudellisista ja sosioekonomisista seurauksista ja jossa esitetään suosituksia siitä, miten voidaan toisaalta ennaltaehkäistä merten happamoitumisen seurauksia kalataloudelle ja paikallisyhteisöjen elinehdoille ja toisaalta auttaa kalataloutta ja paikallisyhteisöjä sopeutumaan niihin.

Pohjoismaiden ministerineuvoston ilmoitus**Yleistä**

Merten happamoituminen on Pohjoismaiden ministerineuvoston ja Pohjoismaiden hallitusten mielestä tärkeä asia, johon on syytä kiinnittää huomiota. Tätä ilmentää myös ilmasto- ja ympäristöministerien vuonna 2019 antama meriä ja ilmastoa koskeva julkilausuma, jossa mainitaan merten happamoitumiseen liittyvä yhteistyö. Biologinen monimuotoisuus ja Pohjolan luonto- ja merialueiden kestävä käyttö on puolestaan yksi kahdestatoista päätavoitteesta Pohjoismaiden ministerineuvoston toi-

mintasuunnitelmassa, jolla tuetaan Visio 2030:n toteuttamista seuraavien neljän vuoden ajan. Työn pohjana ovat lukuisat toimet, joita alalla on toteutettu vuosien saatossa.

Ensimmäinen suositus

Pohjoismaiden ministerineuvosto toteaa, että viime vuosina on tehty useita aloitteita merten happamoitumiseen liittyvän pohjoismaisen yhteistyön lisäämiseksi. Pohjoismaiden ministerineuvoston alainen pohjoismainen meri- ja rannikkoalueiden työryhmä tuki vuosina 2014–2017 tutkimushanketta *Havforsuring af nordlige farvande – effekter på de marine økosystemer og socio-økonomiske konsekvenser*, jossa tarkasteltiin pohjoisten aluevesien happamoitumista ja sen vaikutuksia merten ekosysteemiin sekä happamoitumisen sosioekonomisia vaikutuksia. Hanke toimi kimmokkeena Arktisen neuvoston CAFF-työryhmän lokakuussa 2018 järjestämälle Arctic Biodiversity -kongressille. Toinen esimerkki on meriympäristön happamoitumiskehityksen indikaattoreita tarkasteleva hanke *Trend Indicators of ACIDification in marine waters (TRIACID)*, joka toteutettiin vuosina 2016–2018. TRIACID on analysoinut pH-tason muutoksia parin kolmen vuosikymmenen ajan ja auttanut kehittämään indikaattoreita pohjoisten merialueiden happamuuden mittaamiseen. Vuosina 2019–2020 toteutetaan merten happamoitumisen indikaattoreita tarkasteleva hanke *OMAI – Operational Marine Acidification Indicator*, joka auttaa kehittämään pCO₂-muutosten mallisimulaatioita. Lisäksi on laadittu artikkeliluonnos happamoitumisen vaikutuksista luonnon monimuotoisuuteen, ilmastonmuutokseen ja rehevöityneisiin alueisiin. Hanke tuottaa HELCOMille tietoa happamoitumisen indikaattoreiden käyttöön-otosta, ja Policy Brief -julkaisua laaditaan parhaillaan. Ministerit korostavat alan pohjoismaisen yhteistyön tärkeyttä vuonna 2019 antamassaan meriä ja ilmastoa koskevassa julkilausumassa, jossa merten happamoituminen mainitaan yhtenä pohjoismaisena yhteistyöalueena.

Maa- ja metsätalous-, kalastus-, vesiviljely- ja elintarvikeasiain ministerineuvosto (FJLS) on kalastussektorin yhteistyössään keskittynyt ekosysteemien, etenkin kalakantojen, muutoksiin sekä siihen, miten hallinnointia voidaan mukauttaa optimaalisen resurssienkäytön varmistamiseksi. Pohjoismaiseen kalastusyhteistyöhön sisältyy myös työ seurausten ja niistä juontavien hallinnointitarpeiden parissa.

Toinen suositus

Pitkäjänteisen toimintasuunnitelman laatimista koskevan suosituksen osalta voidaan todeta, että sitä toteutetaan toisaalta vuonna 2019 annetun meriä ja ilmastoa koskevan ministerijulkilausuman seurannassa, toisaalta Pohjoismaiden ministerineuvoston Visio 2030:n täytäntöönpanoa tukevassa työssä. Visio 2030:n puitteissa ministerit ovat sopineet kahdestatoista tavoitteesta, joista viisi liittyy painopistealueeseen *Vihreä Pohjola*. Suosituksen kannalta erityisen tärkeä on tavoite 2, ”edistää biologisen monimuotoisuuden säilymistä ja Pohjolan luonto- ja merialueiden kestäväää käyttöä”. Vuosien 2021–2024 toimintasuunnitelmaan sisältyy merten hallinnointiin ja kestävään meritalouteen liittyviä toimenpiteitä, joita toteutetaan muun muassa ympäristö- ja ilmastosektorilla sekä maa- ja metsätalous-, kalastus-, vesiviljely- ja elintarvi-

kesektorilla (FJLS). Suunnitteilla on toimia, joilla vahvistetaan pohjoismaista tietopohjaa ilmastonmuutokseen sopeutetusta merialueiden hallinnoinnista, mukaan lukien merten happamoitumisesta. Myös tässä yhteydessä on tarkoitus seurata ministerien meri- ja ilmastojuhlakokousta vuodelta 2019. Koulutussektorilla on puolestaan suunnitteilla vihreään siirtymään, ilmastoon ja kestävyteen keskittyvä arktinen tutkimushanke *Grøn omstilling, klima og bæredygtighed – en fælles indsats omkring arktisk forskning*, joka tuo sekin oman lisänsä merialueita ja niiden happamoitumista koskevaan tutkimuspohjaan.

Pohjoismaiden ministerineuvoston alaisen meri- ja rannikkoalueiden työryhmän (NHK) mukaan alalla on julkaistu viime vuosina runsaasti tutkimuksia, minkä vuoksi nyt on tarpeen pikemminkin selvittää, mitä päätelmiä artikkeleiden pohjalta voidaan tehdä meriveden tulevaisuudesta pohjoisilla merialueilla. Merten happamoitumisen mahdollisista seurauksista paikallisyhteisöille ja kalataloudelle todettakoon, että NHK tukee jo nykyisellään levänviljelyhankkeita. Levänviljely voi tuottaa uusia työpaikkoja, sillä se ei välttämättä kärsi yhtä paljon happamoitumisesta. Visio 2030 -toimintasuunnitelman puitteissa on tarkoitus toteuttaa myös siniseen biotalouteen sisältyvien uusien alojen hankkeita.

Alalla jo toteutettujen sekä käynnissä ja suunnitteilla olevien toimien nojalla ministerineuvosto katsoo, että suositus on toteutunut.

Valiokunnan näkemykset

Kestävä Pohjola -valiokunta vastaanotti kiinnostuneena Pohjoismaiden ministerineuvoston vastauksen. Valiokunta panee merkille viime vuosina toteutetut merten happamoitumista koskevat aloitteet ja katsoo, että tämä on hyvä hetki lisäpanostuksille ja pohjoismaisen yhteistyön lisäämiselle merten happamoitumista ja siihen liittyviä sosioekonomisia näkökohtia koskevassa työssä.

Valiokunta on hyvin tyytyväinen siihen, että alalla on suunniteltu toteutettavaksi monia hankkeita tulevina vuosina. Valiokunta pitää kiinnostavina muun muassa suunnitteilla olevia toimia, joilla vahvistetaan pohjoismaista tietopohjaa, jolla merialueiden hallinnoinnissa otetaan huomioon ilmastonmuutos.

Ministerineuvoston meri- ja rannikkoalueiden työryhmän mukaan alalla on julkaistu viime vuosina runsaasti tutkimuksia, ja nyt on syytä selvittää, mitä johtopäätöksiä niiden pohjalta meriveden tulevaisuudesta pohjoisilla merialueilla voidaan tehdä. Valiokunnan mielestä pitkäjänteinen ja määrätietoinen merten happamoitumiseen liittyvä yhteinen toimintasuunnitelma kokoaisi yhteen juuri tällaista tutkimusta. Toimintasuunnitelma auttaisi myös keräämään kokemuksia muun muassa levänviljelyhankkeista.

Valiokunta merkitsee ilmoituksen tiedoksi ja odottaa poliittista dialogia.

Pohjolassa 28. kesäkuuta 2021

Anders Kronborg (S)

Anna Vikström (S)

Ingalill Olsen (A)

Ketil Kjenseth (V)

Magnus Ek (C)

Simon Holmström (HI)

Saara-Sofia Sirén (kok.)

Kolbeinn Óttarsson Proppé (VG)

Sofia Geisler (NGV)

Staffan Eklöf (SD)